

Samtidigt som avspänningen gentemot västvärlden utvecklats sedan 1950-talet har Sovjet med olika medel sökt befrämja integrationen inom östblocket. Dess politiska och ideologiska påverkan på Östeuropa stöter dock på kulturella barriärer och en växande nationalism, som skapar problem också inom Sovjet.

Det sovjetiska inflytandet över Östeuropa vilar främst på dess militära dominans, men även på det militära området har Sovjet problem i form av krav på medbestämmande, minskade försvarsutgifter och truppreduktioner.

Sovjets strävan att integrera östblocket i ekonomiskt avseende genom gemensam planering, gemensamma projekt och arbetsfördelning har intensifierats under 1970-talet. Detta försvåras dock av ländernas olika utvecklingsnivåer, deras autarkiska inriktning och ineffektiva prissystem.

Vidare erbjuder de kapitalistiska staterna Sovjet och de östeuropeiska staterna modern teknologi och utrustning, som kan användas för att höja produktiviteten i deras stagnerande ekonomier. De under 1970-talet starkt stegrade energipriserna på världsmarknaden har satt Sovjet i stånd att finansiera sin västimport. Sovjet har också höjt sina priser i handeln med de östeuropeiska staterna, men för att hålla regimerna där vid makt tvingas de fortsätta att ge dem ekonomiska fördelar.

Sovjet kan tillåta även dem att öka sin västhandel och genomföra ekonomiska reformer, så att de blir en mindre börda för Sovjet, förutsatt att det socialistiska systemet av sovjetisk modell bevaras och kommunist-partiets maktmonopol inte hotas. Sovjets supermaktsambitioner i den tredje världen är ett hot mot avspänningen och öst-västhandeln och utgör en ekonomisk belastning för de östeuropeiska länderna. Detta bidrar till att föra dessa närmare Västeuropa, men Sovjet torde aldrig släppa den militära kontrollen över dem.

Studien ingår i "Östprojektet".